

**ÇEVİRMENLİK EDİNÇLERİNİ GELİŞTİRME BAĞLAMINDA SOSYAL MEDYA VE
DİJİTAL ÇEVİRİ ARAÇLARINI KULLANMALARINA YÖNELİK BİR İNCELEME:
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ UYGULAMALI İNGİLİZCE VE ÇEVİRMENLİK
PROGRAMI ÖRNEĞİ**

Burcu TÜRKMEN*

Muhammed Zahit CAN**

Öz

Her geçen gün birçok alanda gelişme kaydeden bilim ve teknoloji, yüksek nitelikli ara eleman ihtiyacını da beraberinde getirmektedir. Üretim ve hizmet sektöründe ihtiyaç duyulan bu nitelikli elemanların ise bilgi ve becerilerinin yanı sıra teknolojiyi yeterli bir şekilde kullanabilmelerini gerektirmektedir. Teknolojiyi ve bu kapsamda dijital araçları kullanabilen ve bunları mesleklerinin bir parçası haline getirebilen nitelikli eleman ihtiyacı mesleki eğitimin önemini de arttırmaktadır. Türkiye’de nitelikli ara eleman yetiştiren meslek yüksekokullarının Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik programlarının 2011 yılından bu yana açılmaya başlamasıyla öğrencilerin yoğun bir şekilde tercihi olmuştur. Araştırma kapsamında bu öğrencilerin hangi sosyal medya organlarını kullandıkları, bunları kullanma sıklıkları ve sosyal ağlar üzerinde kullanılan çeviri uygulamalarını ne amaçla ve nasıl kullandıkları konularının incelenmesiyle öğrencilerin bu kapsamdaki bilinç ve edinçlerinin ortaya konması hedeflenmiştir. Çalışma kapsamında Bülent Ecevit Üniversitesi Çaycuma Meslek Yüksekokulu Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı öğrencilerinin sosyal medya ve dijital çeviri araçlarını kullanmalarının ölçülmesine yönelik bir anket çalışması düzenlenmiştir. Anketin neticesinde öğrencilerin sosyal medya ve dijital çeviri araçlarını kullanımı konusunda oldukça bilinçli oldukları, ancak mesleki eğitim doğrultusunda bu bilincin yönlendirilerek daha da derinlemesine bir farkındalık kazandırılıp edinçleri geliştirilerek gelecekteki profesyonel iş yaşamlarına hazır hale getirilmesinin gerekliliği anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: mesleki eğitim, çeviri, sosyal medya, bilgisayar destekli çeviri, akademik çeviri eğitimi

**ANALYSIS ON THE USAGE OF SOCIAL MEDIA AND DIGITAL TRANSLATION TOOLS WITHIN
THE CONTEXT OF DEVELOPMENT OF THE TRANSLATORSHIP COMPETENCES: IN THE
SAMPLE OF BULENT ECEVIT UNIVERSITY APPLIED ENGLISH AND TRANSLATION
PROGRAM**

Abstract

Science and technology, which develop in many fields every day, bring about the need of highly qualified intermediate staff. The qualified personnel requirements, which are needed in production and service sectors, are required to use the technology efficiently besides their knowledge and skills. The needs for the qualified personnel, using the technology and the digital tools and bringing them as a part of their occupations, increase the importance of vocational education. Since 2011, with the opening of the Applied English and Translation Programs of vocational high schools, which educate qualified intermediate personnel, they have become intensely choice of the students. In this study, it is aimed to prove the consciousness and the competences of the students by analysing the subjects such as which social media organs that the students use, the usage frequency,

* Öğr. Gör., Bülent Ecevit Üniversitesi, Çaycuma Meslek Yüksekokulu, Yabancı Diller ve Kültürler Bölümü
Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı, burcuturkmen@beun.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Çeviribilim Bölümü, zcan@sakarya.edu.tr

with which purposes and how they use the translation applications on social networks. In the scope of this study, a survey study has been designated for the evaluation of the Applied English and Translation Program in Bulent Ecevit University Caycuma Vocational High School's students' usage of translation applications via the social media. As a result of the survey, it has been understood that the students are quite conscious about using social media and digital translation tools, but by directing this consciousness in line with the vocational education, and developing the competences by bringing a deep awareness, they are required to be prepared for the future professional life.

Keywords: vocational education, translation, social media, computer aided translation (CAT), academic translation training

GİRİŞ

Üretim ve hizmet sektöründe yabancı dil bilen, bu dilde (diller) ileri seviyede okuma, yazma ve konuşma ve aynı zamanda çeviri yapabilme yetilerine sahip çalışanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü gelişmekte olan ve birçok ülke ile diplomasi, ticaret, bilim ve teknoloji, eğitim, turizm ve medya gibi birçok alanda çeşitli nedenlerle sürekli iletişim halinde olan bir ülkede yaşamaktayız. Bu nedenle ülkemizde ilk, orta ve yükseköğrenim dönemlerinde yabancı dil kullanımı hakkında bilinçlendirme çalışmaları yapılmakta ve imkânlar dâhilinde eğitim öğretim kurumları bünyesinde belirtilen nedenler doğrultusunda temel yabancı dil eğitimi verilmektedir.

Bülent Ecevit Üniversitesi, Çaycuma Meslek Yüksek Okulu¹ bünyesinde devlet üniversiteleri arasında bir ilk olarak kurulan Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı, 1 yıl süreli zorunlu İngilizce hazırlık programının başarıyla tamamlanmasının ardından verilen 2 yıllık eğitimden oluşan bir ön lisans programıdır. Bu program 2016 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) yükseköğretim programları ve kontenjanları kılavuzu, Tablo-3. Merkezi Yerleştirme ile öğrenci alan yükseköğretim ön lisans programları kısmında belirtilen Ardahan Üniversitesi, Giresun Üniversitesi, Bülent Ecevit Üniversitesi (Çaycuma Meslek Yüksekokulu ve Devrek Meslek Yüksekokulu), Kastamonu Üniversitesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Niğde Üniversitesi ve Tunceli Üniversitesi olmak üzere 7 devlet üniversitesinde ve Avrasya Üniversitesi, Ufuk Üniversitesi, Beykent Üniversitesi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul Kavram Üniversitesi, İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul Şişli Üniversitesi, Nişantaşı Üniversitesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Çağ Üniversitesi ve Yakındoğu Üniversitesi (Lefkoşa-KKTC) olmak üzere 13 vakıf üniversitesinde olmak üzere toplam 20 üniversitede eğitim öğretim faaliyetlerine devam etmektedir.²

Bülent Ecevit Üniversitesi Çaycuma Meslek Yüksekokulu Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı web sitesinde verilen bilgilerden hareketle de anlaşılacağı üzere, bu program öğrencilerine İngilizce ve Türkçe dil çiftinde farklı birçok alanda yazılı ve sözlü çeviri yapabilme yetkinliğini kazandırmayı amaçlamaktadır. Öğrencilerin yüksekokuldaki eğitimlerini tamamlarken diğer bir yandan da piyasa tecrübesi edinmeleri ve iş hayatını yakından takip edebilmeleri açısından 30 iş günü süreli zorunlu staj eğitimlerini tamamlamaları gerekmektedir. Programdaki öğrenciler eğitimlerini 3

¹ <http://cmyo.beun.edu.tr>

² Sayfa 17-172 arasında detaylı bilgilere ulaşılabilir.

<http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2016/LYS/TERCIH/OSYSKONTKILAVUZU29072016.pdf>
(10.12.2016)

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 60 Mart - Nisan 2017

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

Yıl süreli tamamladıktan sonra Dikey Geçiş Sınavına (DGS) katılarak İngilizce Mütercim-Tercümanlık, İngiliz Dil Bilimi, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Amerikan Kültürü ve Edebiyatı ve İngilizce Öğretmenliği lisans bölümlerine yerleşebilmekte ve eğitim hayatlarını sürdürebilmektedirler. Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı mezunları başta çeviri büroları, turizm sektörü, haber ajansları, gazete büroları, ithalat ve ihracat ile ilgilenen dış ticaret şirketlerinde dil asistanı ya da çevirmen pozisyonunda ara eleman olarak istihdam imkânına sahiptirler (Bkz., www.cmyo.beun.edu.tr, 10.12.2016).

Piyasaya nitelikli ara eleman olarak yetiştirilecek bu öğrencilerin internet, sosyal medya ve dijital çeviri araçları gibi mesleklerini icra edebilecekleri medyaları ileri düzeyde kullanmaları gerekmektedir. İyi derecede yabancı dil/kültür bilgisi ve dijital çeviri araçlarının kullanımı sayesinde, öğrenciler iş yaşantılarında işverenin dış dünyaya açılan penceresi olma vasfını elde etmiş olacaklardır. Genel olarak internet, sosyal medya ve dijital çeviri araçlarının kullanımı öğrencinin kendi ilgisi doğrultusunda bir edinç geliştir(diği)ebileceği bir alan olmakla beraber, öğrencinin öğretim süreçlerinde, ders içeriklerinde de bu gibi alanlara yönelik eğitimleri bulunmaktadır. Bu araştırma öğrencilerin internet, sosyal medya ve dijital çeviri araçlarının kullanımı konusundaki bilinç ve edincini ortaya koymaya yöneliktir. Bulgular ışığında öğrencilerin bilinç ve edinç düzeyleri ortaya konulacak ve gerekli görülebilecek öneriler sunulmaya çalışılacaktır.

AMAÇ

Araştırmanın amacı, ülkemizde giderek popüler hale gelen ve her geçen gün artan sayıda kontenjanlarla yüksekokullar bünyesinde bir yenisini açılan Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı öğrencilerinin sosyal medya ve dijital çeviri araçlarını kullanma konusundaki bilinç ve edinçlerinin ölçülmesidir. Yabancı kişi ya da organizasyonlarla iletişime geçerken dijital çeviri araçlarına ihtiyaç duyup duymadıklarını, duydukları takdirde hangi dijital çeviri araçlarını ve sözlükleri kullandıklarını ve bunların kullanım yoğunluklarının tespit edilerek -gerek dijital çeviri araçları olsun gerekse sosyal medya kullanımı olsun- bunların profesyonel iş yaşamına hazırlık safhasında kendilerine yarar sağlayıp sağlamadığının öğrenilmesi amaçlanmıştır. Bülent Ecevit Üniversitesi Çaycuma Meslek Yüksekokulu bünyesinde eğitim öğretim faaliyetlerine kurulduğu 2011 yılından bu yana devam eden Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı öğrencilerinin internet ve sosyal medya kullanımları ve bu bağlamda çevirmenlik mesleğinin vazgeçilemez gerekliliklerinden biri olan dijital çeviri araçları konusundaki bilinçleri, çeviri yaparken ya da yabancı kişi ya da organizasyonlarla iletişime geçerken dijital çeviri araçlarından ve sosyal medya bağlantılarından hangilerini ne şekilde kullandıkları tespit edilerek akademik çeviri eğitimine faydalı sonuçların çıkarılması nihai olarak hedeflenmiştir.

LİTERATÜR TARAMASI

Aşağıda literatür taraması kapsamında seçilen araştırmalar, özellikle sosyal medya kullanımının dil edincine ve yabancı dil edimlerine nasıl bir etkisi olabileceğine dair yeni araştırmalara ışık tutabilecek nitelikte olduğu saptanmıştır. Bu çerçevede incelenen araştırmaların yöntemlerinden esinlenmek suretiyle buradaki araştırmaya katkı sağlanmıştır. Diğer taraftan bu gibi onlarca araştırmanın varlığından bahsedilebilir. Literatür taraması kapsamında bunlara da rastlanmıştır, ancak hali hazırda araştırmaya en fazla katkı sağlayacağı düşünülen aşağıdaki araştırmaların içeriği ve yöntemi hakkında bilgi vermekle yetinilmiştir.

Min Liu, Zena Moore, Leah Graham, & Shinwoong Lee'nin *A Look at the Research on Computer-Based Technology Use in Second Language Learning: Review of Literature from 1990-2000* adlı araştırması ise ciddi bir literatür taramasına yer vermiş olup, çalışmada bilgisayar destekli programların her ne kadar öğrencilerin öğrenme şevkini artırıyor olsa da onların yeniden pedagojik ve tasarım prensipleriyle ele alınarak etkili hale getirilmesini ifade ediyor. Aynı zamanda çalışmada dil öğrenimi için teknolojinin gerekliliği, 2. (yabancı) dil öğreniminde teknolojinin (bilgisayar destekli programlar) nasıl kullanıldığı ve bilgisayar teknolojilerinin dil yeterliliklerini nasıl geliştirebileceği konularının da incelendiği görülmektedir (<https://pdfs.semanticscholar.org/9d72/fa2cc0f7cb9dfd6d8437fcacc9e80beaff44.pdf>, 02.02.17).

Mondahl, Margrethe ve Razmerita, Liana ise *Social Media, Collaboration and Social Learning--A Case-Study of Foreign Language Learning* adlı makalesinden hareketle sosyal medyanın yabancı dil eğitiminde oldukça etkili bir öğrenme yöntemi olduğu sonucuna varılmaktadır. Bu çalışmanın inceleme alanının eğitim programlarında (düzenlemelerinde) sosyal medyadan nasıl faydalandığı ve sosyal platformlarında ortak bilginin nasıl oluşturulduğu ve paylaşıldığı olduğu belirtilmektedir (<https://eric.ed.gov/?id=EJ1035665>, 02.02.17).

Judit Kormos ve Kata Csizér'in *Social Media: An Interview Study of Inter-Cultural Contact and Its Role in Language Learning in a Foreign Language Environment* adlı makalelerinde 40 tane 13 ve 14 yaşlarındaki öğrenciyle röportaj yöntemiyle gerçekleştirmiş oldukları çalışmanın sonucunda öğrencilerin sosyal medya vasıtasıyla kültürler arası temasın iletişimsel becerilerini geliştirdiğini, motivasyonlarını artırdığını ve dil kullanımına yönelik korkularını da azalttığı sonucuna varmışlardır (<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0346251X07000292>, 02.02.17).

Yeni sayılabilecek başka bir araştırma ise 2015 yılında Rdouan Faizi, Abdellatif El Afia ve Raddouane Chihe'nin *Social Media: An Optimal Virtual Environment for Learning Foreign Languages* adıdır. Bu çalışmada ise öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen anket çalışması neticesinde, öğrencilerin dil becerilerinden özellikle dinleme, okuma, konuşma ve yazmalarının geliştiği konusunda bilgi paylaşmışlardır. Bu çalışmanın inceleme alanının sosyal medya teknolojilerinin öğrencilerin öğrenmeleri üzerindeki olası rolü, dil öğrenen kişiler için olası faydaları ve öğrencilerin yabancı dil yetilerini geliştirmek için sosyal medya platformlarını kullanımları olduğu görülmektedir (https://www.researchgate.net/profile/Rdouan_Faizi/publication/272998591_Social_Media_An_Optimal_Virtual_Environment_for_Learning_Foreign_Languages/links/5598ac6e08ae21086d23729d.pdf, 02.02.17).

Steven L.Thorne, Rebecca W. Black ve Julie M. Sykes tarafından yapılan *Second Language Use, Socialization, and Learning in Internet Interest Communities and Online Gaming* adlı diğer bir çalışmanın ise serbest şekilde seçilen dijital bağlantıların tamamen okul dışı kurumsal olmayan alanlar ve 2. yabancı dil bağlamları arasındaki ara boşlukta bulunan teknolojinin 2. dil ve yabancı dil ile ilgili kullanımlarını kapsayan bir araştırma olduğu ifade edilmektedir

([http://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/32978582/MLJ_Late_Proofs.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1485902830&Signature=BVd7peKmY3qNUcq5mvJ7ZV%2FKX4I%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DTitle Second Language Use Socialization.pdf,02.02.17](http://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/32978582/MLJ_Late_Proofs.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1485902830&Signature=BVd7peKmY3qNUcq5mvJ7ZV%2FKX4I%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DTitle+Second+Language+Use+Socialization.pdf,02.02.17)).

Buradan hareketle görüldüğü üzere araştırmaların sosyal medya kullanımının dil becerilerini geliştirdiği, motivasyonu artırdığı, dil kullanımı konusundaki çekinceleri azalttığı ve kültürler arası iletişimi sağladığı yönündeki bulguları Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı öğrencilerinin profesyonel iş yaşantılarına geçmeden evvel gerek sosyal medya gerekse dijital çeviri aygıtlarını kullanmalarının araştırılması fikrini doğurmuştur.

YÖNTEM

Bu amaçlar çerçevesinde yürütülen araştırmada yöntem olarak alan araştırması uygulanmış, verilerin elde edilmesi için ise anket tekniği kullanılmıştır. Demir ve Kalsın'ın ortak kaleme aldığı, “Yabancı Dil Öğrenmede Bilgisayar Oyunları ile İletişimsel Akıcılığın Gelişmesi” adlı bildiride, Solmaz, Tekin, Herzem ve Demir'in ortak kaleme aldığı, “İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Uygulama” adlı bildiride ve Toğay, Akdur, Yetişken ve Bilici'nin ortak kaleme aldığı adlı “Eğitim Sürecilerinde Sosyal Ağların Kullanımı: Bir MYO Deneyimi” bildiride yer alan ve katılımcı öğrenciler üzerinde uygulanan anket soruları, bu çalışmada kullanılan anket soruları hazırlanırken yararlanılmıştır.

Bu çalışma kapsamında düzenlenen anket formu, öğrenci profili ve sosyal medya bilinci üzerine araştırma yapıldıktan sonra seçkisiz (rastgele) 20 kişiden oluşan bir kontrol grubunda denenip, gerekli düzenlemeler yapılmış ve anket daha sonra 130 kişiye uygulanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler *Google Formlar* anket programı kullanılarak bilgisayara ortamına aktarılmış, frekans ve yüzde analizleri yapılarak bunlar üzerinde değerlendirmelere gidilmiştir.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini Bülent Ecevit Üniversitesi, Çaycuma Meslek Yüksek Okulu, Yabancı Diller ve Kültürler Bölümü bünyesinde eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2016-2017 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programında kayıtlı olan seçkisiz (rastgele) yöntemle belirlenen (birinci ve ikinci öğretime devam eden) ikinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem dâhilinde araştırmaya katılan öğrenci sayıları Tablo 1’de verilmiştir. Anket uygulaması 19-23 Aralık 2016 tarihleri arasında rastgele yöntemle seçilen toplam 130 öğrenciye uygulanmıştır. Anket sırasında katılımcılarla yüz yüze görüşülmüş ve anlaşılamayan sorular açıklanmıştır. Tablo 1, ankete katılarak görüş bildiren Bülent Ecevit Üniversitesi, Çaycuma Meslek Yüksek Okulu, Yabancı Diller ve Kültürler Bölümü, Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı öğrencilerinin dağılımı göstermektedir.

Tablo 1: Katılımcıların Dağılımı

	Frekans	Yüzde
2.Sınıf 1.Öğretim	65	50,0
2.Sınıf 2. Öğretim	65	50,0
Toplam	130	100,0

Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı öğrencilerinin sosyal medya ve dijital çeviri araçları üzerinden çeviri uygulamalarını kullanmaları hakkında düzenlenen anket, Bülent Ecevit Üniversitesi Çaycuma Meslek Yüksekokulu Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı öğrencilerine uygulanmıştır. Anketi yanıtlayan öğrencilerin %50'si birinci öğretim, %50'si ikinci öğretim programına devam eden ikinci sınıf öğrencilerinden olmak üzere toplam 130 kişiden oluşmaktadır.

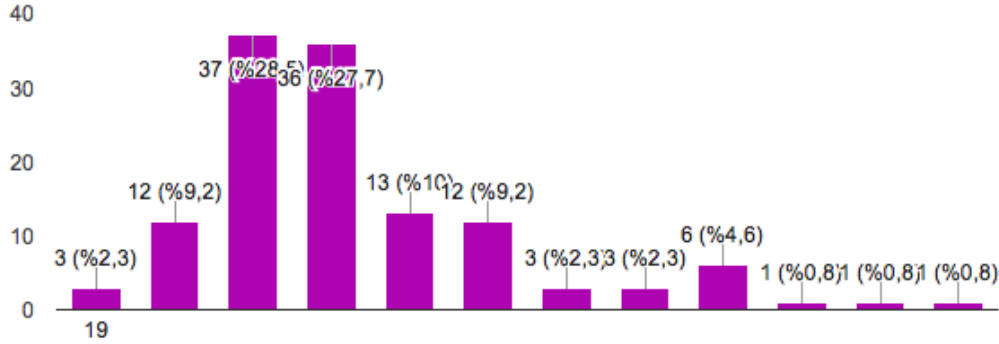
VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada veriler, yüz yüze görüşmeye dayalı anket tekniği uygulanarak elde edilmiştir. 30 sorudan oluşan anket seçkisiz örnekleme yöntemiyle Bülent Ecevit Üniversitesi, Çaycuma Meslek Yüksek Okulu, Yabancı Diller ve Kültürler Bölümü, Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı (birinci ve ikinci öğretim) ikinci sınıf öğrencilerinden toplam 130 kişiye uygulanmıştır. Anket formundaki soruların birinci kısmını yaş, cinsiyet ve önceki öğrenimleri gibi sosyo-demografik sorulardan oluşurken, ikinci kısımdaki sorular kullanılan sosyal medya araçları ve bunların kullanım sıklıkları, ne amaçla kullanıldıkları, yurtdışındaki sosyal medya bilgi ve iletişim kaynaklarını kullanıp kullanmadıklarını sorgulayan sorulardan oluşmakta ve üçüncü kısımdaki sorular ise öğrencilerin dijital sözlük ve dijital çeviri araçları hakkındaki bilinçleri, kullanım sıklıkları ve yabancı dili geliştirmeye yönelik hangi uygulamaları kullandıkları hakkında sorular sorulmuştur. Anket formları katılımcılara birebir sorularak uygulanmıştır. Verilen cevaplar anket formuna işlenmiştir. Ankete katılanların daha doğru ve çekinmeden yanıt vermeleri açısından anket formlarına isimlerini yazmamaları önerilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

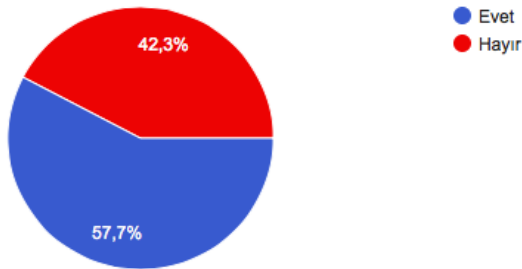
Bu başlık altında Bülent Ecevit Üniversitesi Çaycuma Meslek Yüksekokulu Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı öğrencileri tarafından verilen cevaplar aşağıdaki tablo ve (dairesel) grafiklerle aktarılmıştır. Anketin ilk kısmında öğrencilerin yaş, cinsiyet, yurtdışı deneyimi, ailedeki yabancı dil geçmişi, liseden mezun olunan bölüm ve lise türü ve üniversitede alınan İngilizce hazırlık eğitimi gibi verilerin cevaplarından oluşmaktadır.

Tablo 2: Katılımcı Öğrencilerin Yaş Dağılımı

Ankete katılan, birinci ve ikinci öğretime devam eden, toplam 130 öğrencinin %20'sini erkekler, %80'ini ise kadınlar oluşturmaktadır. Tabloda soldan sağa yaş sütunları 19-20-21-22-23-24-25-26-27-30-35-42 olarak tespit edilmiştir. Katılımcıların %75'i 20-23 yaş aralığındadır.

Tablo 3: Ailede Yabancı Dil Bilen Diğer Kişiler

Ankete katılan öğrencilere aldıkları yabancı dil eğitimine ve yabancı dil öğrenme eğilimlerine olumlu yönde etkisi olabileceği düşünülerek, ailelerinde kendileri dışında yabancı dil bilen kişi ya da kişilerin olup olmadığı sorulmuştur. Katılımcı öğrencilerin %57,7'si evet cevabı verirken, %42,3'ünden hayır cevabı alınmıştır. Bu veriler ışığında ise yabancı dil (çeviri) eğitimi alan öğrencilerin ailelerinde yabancı dil bilen diğer kişilerin olmasının yabancı dil öğrenme ve yabancı dil eğitimi alma eğilimlerinde etkilerinin olabileceği söylenebilir. Daha sağlıklı netice almak içinse dil eğitimi almayan evreni temsil gücü yüksek bir örnekleme aynı sorular yöneltilmelidir. Veriler mukayese edilerek dil eğitimi alan öğrencilerin ailelerinde yabancı dil bilenlerin dil eğitimi almayanların ailelerindeki yabancı dil bilenler arasındaki oran ortaya çıkartılmalıdır.

Tablo 4: Daha Önce Yurtdışında Bulunma Durumu

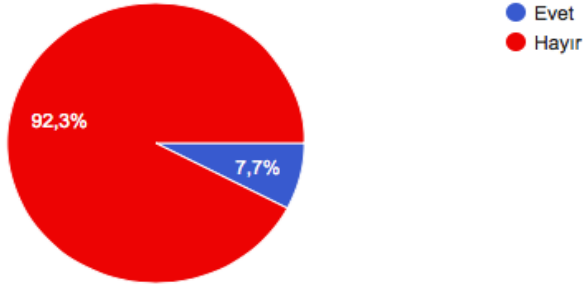
AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 60 Mart - Nisan 2017

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

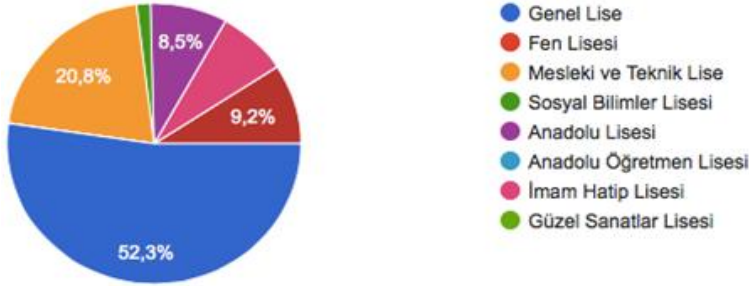
<http://www.akademikbakis.org>

Bu soruya ankete katılan 130 öğrencinin %7,7'si evet, %92,3'ü hayır cevabı vermiştir. Ankete katılan öğrencilere, yabancı dil yetilerine sahip olmaları konusunda olumlu yönde bir etkisinin var olabileceği varsayılarak, daha önce yurtdışında bulunup bulunmadıkları sorulmuştur.

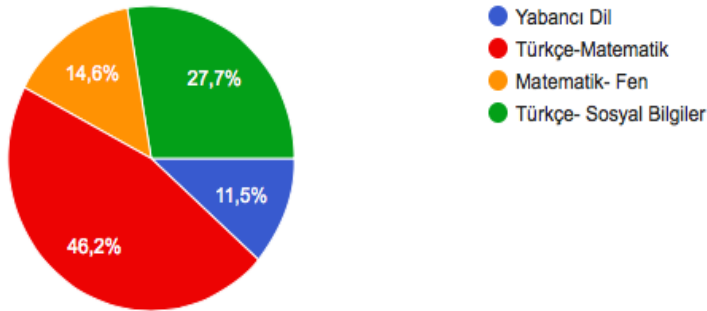
Yukarıda görüleceği üzere ankete katılan öğrencilere ailelerinde yabancı dil bilen kişilerin var olup olmadığı ve katılımcıların daha önce yurtdışında bulunma durumları sorulmuştur. Soruların amacı ise bu etmenlerin sosyal medya ve dijital çeviri araçlarının öğrenciler tarafından kullanılmasına yönelik motivasyonlarına ve bilinçlenmelerine olumlu yönde etki edebileceği görüşüdür. Çünkü ailesinde yabancı dil bilen ve aynı zamanda yurtdışında bulunan öğrencilerin sosyal medya gibi araçlar vasıtasıyla dış dünya ile daha kolay iletişime geçebileceği varsayılabilir. Sonuç olarak ailede yabancı dil bilenlerin oranının yarıdan fazlaya tekabül etmesi aşağıda da görüleceği üzere sosyal medya aracılığı ile dış dünya ile iletişime geçme oranları arasında bir benzerliğin olduğunu ortaya koyarken, yurtdışında bulunma durumunun ise düşüklüğü sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durumlarla da izah edilebilir. Ancak bu oranın yüksek olması durumunda sosyal medya mecrasından yurtdışı iletişim ihtimallerini artırabileceği ve bu sayede dış dünyaya yönelik iletişim becerilerinin pekişebileceği varsayımına ulaşılabilir. Daha somut bir değerlendirme ise başka bir araştırmanın nesnesi olabilir.

Tablo 5: Mezun Olunan Lise Türü

Öğrenciler farklı birçok lise türünden mezun olduktan sonra, 2011 yılından bugüne aktif bir şekilde ÖSYM (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi) web sitesinde³ belirtilen YGS-3 puan türü ile öğrenci kabul eden ve her geçen gün devlet ve vakıf üniversiteleri bünyesinde kontenjan sayısını arttırmakta olan Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programlarını, ÖSYS (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi) Kılavuzundan faydalanarak tercih edebilmektedirler. Ankete katılan ve mezun oldukları lise türü sorusunu cevaplayan öğrencilerin %52,3'ü Genel Lise, %20,8'i Mesleki ve Teknik Lise, %9,2'si Açık öğretim Lisesi, %8,5'i Anadolu Lisesi, %7,7'si İmam Hatip Lisesi ve %1,5'i Sosyal Bilimler Lisesi mezunu oldukları görülmektedir.

Tablo 6: Mezun Olunan Bölüm

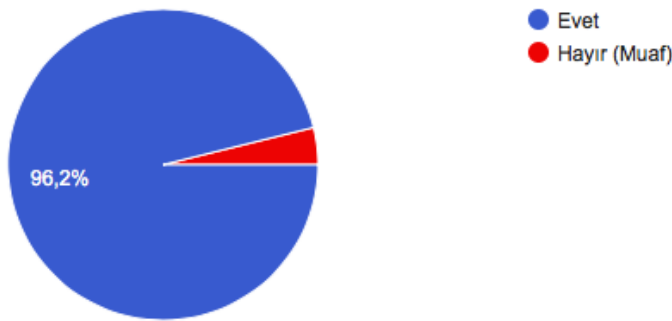
Bir önceki soru ile bağlantılı olarak, ankete katılan öğrencilere lisede eğitimlerini hangi bölümde tamamladıkları sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar doğrultusunda, bu programa kabul edilen öğrencilerin yabancı dil yetilerine hâkimiyetlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Ankete katılan öğrencilerin %46,2'si Türkçe-Matematik, %27,7'si Türkçe-Sosyal Bilgiler, %14,6'sı Matematik-Fen ve %11,5'i Yabancı Dil bölümü mezunu oldukları görülmektedir.

³ http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2017/OSYS/KILAVUZ_04012017.pdf (15.01.2017)

Buradan hareketle denilebilir ki, araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının genel liseden mezun olmaları (Anadolu Lisesi ya da Kolej mezunu olmamaları) ve kayda değer (hatta en az) bir oranda dil bölümünden mezun olmamaları, onları yabancı dil öğrenme ve bu becerilerle de sosyal medya kanalından dış dünyayla iletişim kurma performansları konusunda olumsuz yönde etkilememiştir. Göz önünde bulundurulması gereken konu ise bu öğrencilerin 1 sene yabancı dil hazırlık okumuş olmaları ve lisedeki eğitimlerinden getirdikleri yabancı dile yönelik dezavantajlı durumu telafi etmiş olabilecekleri konusudur.

Tablo 7: İngilizce Hazırlık Eğitimi

Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programları 1 yıl zorunlu İngilizce hazırlık ile beraber toplam 3 yıl süreli eğitim vermektedir. ÖSYM'nin yayınladığı tercih kılavuzlarına göre, her tür lise ve bölümden mezun olan öğrencilerin tercih edebildikleri bu bölümlerde eğitim almadan önce, tamamlamaları gereken zorunlu hazırlık eğitimi sayesinde öğrencilerin yabancı dil edincine sahip olabildikleri görülmektedir. Ankete katılan öğrencilere İngilizce hazırlık eğitimi alıp almadıkları sorulmuş ve bu soruya katılımcıların %96,2'si evet, %3,8'i hayır cevabı vermiştir. Hayır cevabı veren kişilerin oluşturduğu grup üniversite bünyesinde akademik yıl başlangıcında yapılan muafiyet sınavına katılan ve bu sınavda başarılı olan öğrencilerden oluşmaktadır. Önceki eğitimlerinden hazırlık eğitimi aldıklarına dair belge göstererek muafiyet kazanan öğrenciler bulunuyor.

- 1) Katılımcıların ne ailelerindeki yabancı dil bilen kişiler (%57), ne lise eğitimleri süresince aldıkları yabancı dil dersleri, ne de öğrencilerin yurtdışında bulunma durumları (%7,7) onlara Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programına doğrudan başlayabilecek düzeyde yeterli yabancı dil edinci kazandırmamıştır.
- 2) Buradan hareketle tüm öğrencilerin hazırlık sınıfının sonunda hemen hemen aynı seviyede yabancı dil bilgisine sahip oldukları düşünülebilir. Öğrencilerin sosyal medya vasıtasıyla dış dünyaya erişme, iletişim kurma gibi işlemleri %50'nin üzerinde oranlarda (bkz. 12, 13, 14, 15 ve 16 numaralı tablo açıklamaları) gerçekleştiriyor olmasında yabancı dil bilgisinin cesaret verici bir etkiye sahip olduğu düşünülebilir. O halde programın hazırlık sınıfının dahi sosyal medya araçları üzerinden dış dünya ile irtibat kurma konusunda öğrencilere belirli düzeyde edinç sağladığı söylenebilir.
- 3) Katılımcı öğrencilerin dile dair özel bir eğitim almadıkları mezun oldukları lise ve

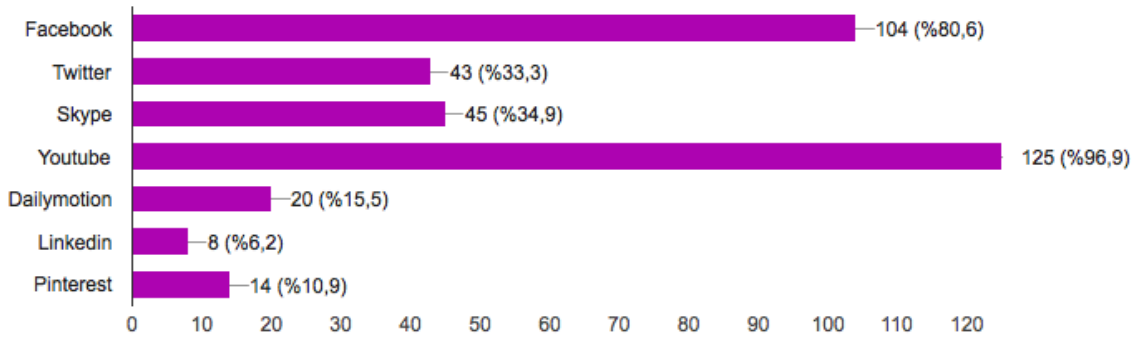

bölmelerden anlaşılmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin hazırlık eğitimi alıp almadıkları sorulmuş ve katılımcı öğrencilerin sadece %3,8'inin hazırlık eğitiminden muaf oldukları belirlenmiştir. Katılımcı öğrencilerin yabancı dil ağırlıklı eğitim veren özel okul, kolej ya da liselerden gelmedikleri ve/veya dil bölümünden daha az düzeyde gelmeleri bu değerlendirmeye ışık tutmaktadır.

- 4) Diğer taraftan öğrencilerin yabancı dil derslerini (İngilizce) 9., 10., 11. ve 12. sınıflarda haftalık 2'şer saat aldıkları İmam Hatip Liseleri ve Meslek Liseleri⁴ gibi belirli bir uzmanlık alanına dönük bir okuldan değil de, daha çok Genel Liseden geliyor olmaları onların bir nebze de olsa da yabancı dil konusunda daha fazla eğitim almış olabileme durumlarını ortaya koymaktadır.

Anketin ikinci kısımdaki sorular öğrenciler tarafından kullanılan sosyal medya araçları ve bunların kullanım sıklıkları, yurtdışındaki sosyal medya bilgi ve iletişim kaynaklarını kullanıp kullanmadıklarını sorgulayan sorulardan oluşmaktadır.

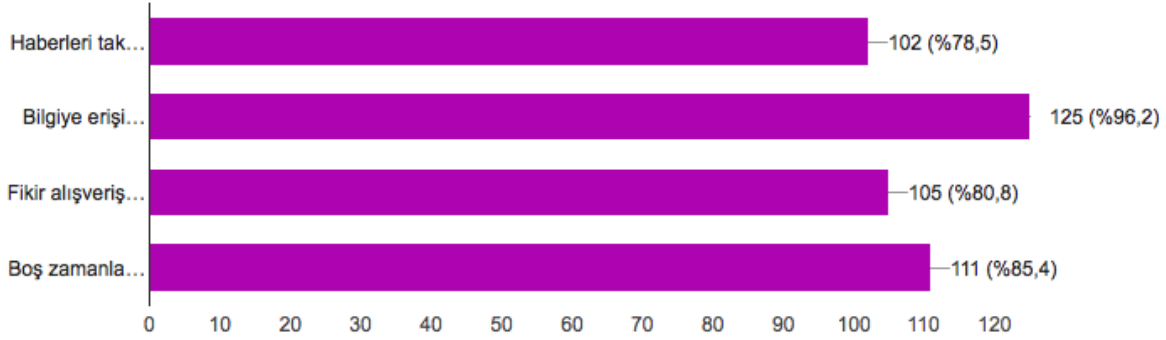
Tablo 8: Öğrenciler Tarafından Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Medya Araçları

Ankete katılan öğrencilerin sosyal medya ağları hakkındaki bilinçlerini ve kullanım oranları gözlemleyebilmek için, çoktan seçmeli bir şekilde öğrencilere sunulan *Facebook*, *Twitter*, *Skype*, *Youtube*, *Dailymotion*, *LinkedIn*, *Pinterest* gibi sosyal medya araçlarından aktif olarak kullandıklarını seçmeleri istenmiştir. Belirtilen sosyal medya araçlarının kullanım amaçları ve şekilleri farklılık gösterdiği için öğrencilerin birden fazla seçenek işaretlemeleri istenmiştir. Bu soruya verilen cevaplar doğrultusunda, ankete katılan 130 öğrencinin %96,6'sı (125 kişi) *Youtube*, %80,6'sı (104 kişi) *Facebook*, %34,9'u (45 kişi) *Skype*, %33,3'ü (43 kişi) *Twitter*, %15,5'i (20 kişi) *Dailymotion*, %10,9'u (14 kişi), *Pinterest*, %6,2'si (8 kişi) *LinkedIn* kullandığı görülmektedir.

Tablo 9: Sosyal Medya Araçlarının Kullanım Amaçları

⁴ Bu bağlantıdan tüm ortaokul ve liselerin haftalık ders çizelgelerine erişilmektedir: <https://ttkb.meb.gov.tr> (16.01.2017)

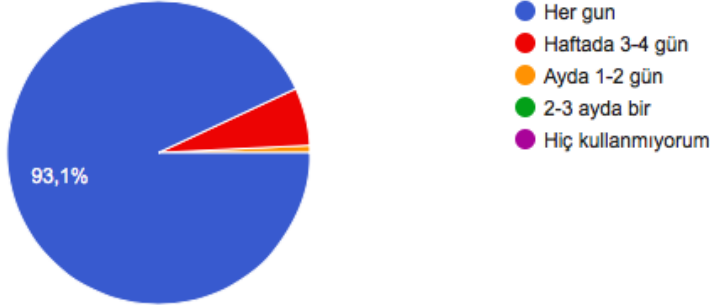

Ankete katılan 130 öğrenciye sosyal medya araçlarını hangi amaç ya da amaçlarla kullandıkları sorulmuştur. Bu soruya birden fazla cevap verebilmeleri açısından sunulan seçenekler ve cevapları aşağıda olduğu gibidir:

- Bilgiye erişim sağlamak %96,2 (125 kişi)
- Boş zamanları değerlendirme- eğlence %85,4 (111 kişi)
- Fikir alışverişi yapmak %80,8 (105 kişi)
- Haberleri takip etmek %78,5 (102 kişi)

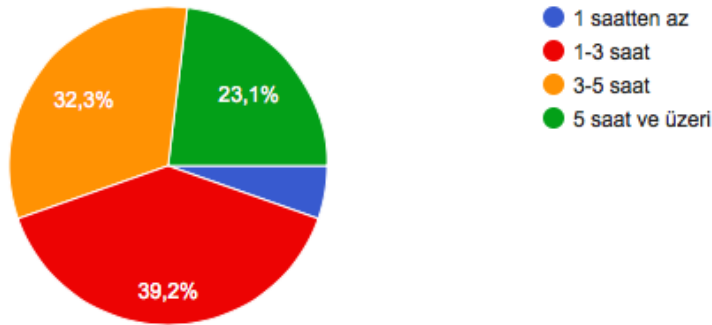
Cevaplardan hareketle öğrencilerin öncelikli olarak eğlence amaçlı sosyal medya araçlarını kullandıkları anlaşılmaktadır. Bilgiye erişim sağlama seçeneği oldukça geniş bir içeriğe sahip olduğu için en çok tercih edilen seçenek olduğu düşünülebilir. Ancak daha somut cevap olarak boş zamanlarını değerlendirme – eğlence seçeneği göze çarpmaktadır. Sonrasında fikir alışverişi ve haberleri takip etme sırasıyla gelmektedir. Hemen her seçenek ise sosyal medya kullanımını kapsamakta olup öğrencinin dil becerilerine farklı (çok) yönlü etki edebilmektedir. Diğer taraftan çoktan seçmeli bir sistem kullanılmasından ötürü, diğer seçeneklerin hemen hepsinin %70'in üzerinde tercih ediliyor olması sosyal medya araçlarının oldukça kapsamlı amaçlara hizmet eden bir fonksiyona sahip oldukları söylenebilir. Örneğin en az tercih olmasına rağmen %70'lik bir oranla haberleri takip etme tercihinde bulunulması, sosyal medyanın profesyonel çevirmen olma amacına hizmet ettiğini göstermektedir. Anket bulgularına göre dünyadaki sosyal, siyasal ve ekonomik olayları takip etmenin azımsanmayacak kadar yüksek seviyede olmasının yetişmekte olan çevirmen adayları açısından geleceğe yönelik umut vaat ettiği söylenebilir.

Tablo 10: Sosyal Medya Araçlarının Kullanım Sıklığı

Ankete katılan öğrencilere sosyal medya araçlarını ne sıklıkta kullandıkları sorulmuştur. Bu soruya çoktan seçmeli şekilde yanıt vermeleri istenmiştir. Öğrencilerin yanıtları incelendiğinde 130 katılımcı içinde, %93,1'i oluşturan 121 kişinin her gün, %6,2'sini oluşturan 8 kişinin haftada 3-4 gün ve %0,8'i oluşturan 1 kişinin ise ayda 1-2 gün sosyal medya araçlarını kullandığı görülmektedir.

Tablo 11: Sosyal Ağlarda Harcanan Zaman

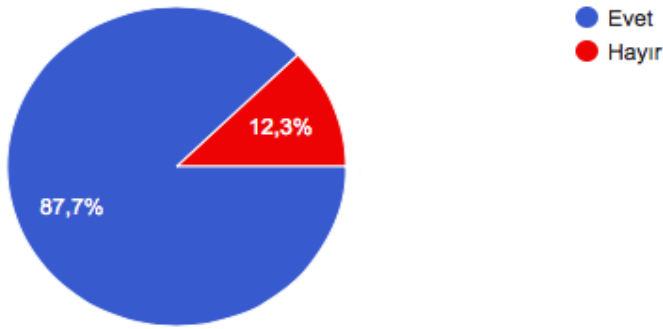
Ankete katılan öğrencilere gün içerisinde sosyal ağlarda toplam ne kadar vakit geçirdikleri sorulmuş ve çoktan seçmeli seçenekleri seçerek yanıt vermeleri istenmiştir. Sosyal ağlarda, 130 katılımcının %23,1'ini oluşturan 30 kişinin 5 saat ve üzeri, %32,3'ü oluşturan 42 kişinin 3-5 saat arası, %39,2'yi oluşturan 51 kişinin 1-3 saat ve son olarak %5,4'ü oluşturan 7 kişinin ise 1 saatten az zaman harcadığı görülmektedir.

Tablo 10 ve 11'de belirtilen cevaplar incelendiğinde, sosyal medya araçlarının gönüllü bir biçimde, toplam %94,6'lık bir oranı oluşturacak şekilde günde 1-5 saat arası, büyük bir çoğunluk tarafından her gün kullanıldığını göstermekte olup, bu araçların Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programının bir müfredatı haline getirilmesinin yararlı olabileceğini göstermektedir. Çünkü herhangi bir yaptırım olmadan öğrencilerin kendi rızasıyla bu kadar zaman harcadıkları bir mecrada mümkün olduğu kadar fayda devşirebilmek çeviri didaktiğinin kapsamında didaktize edilmesinin gereği düşünülmelidir. Bu

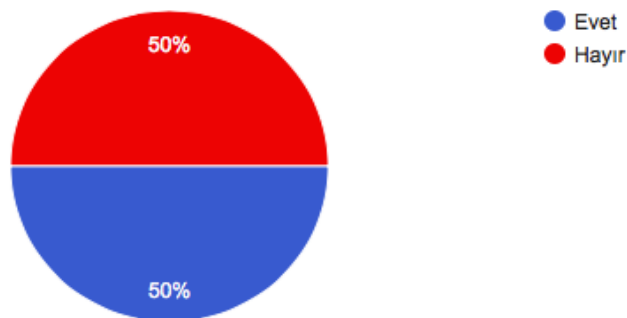
konuda literatürde bakıldığında bilgisayar destekli çeviri eğitimi çalışmalarının daha ziyade çeviri eğitiminin ağırlık merkezini oluşturduğunu ancak sosyal medya aracılığıyla çeviri eğitiminin görünürde derinlemesine ilişkilendirilmediği, bu sahanın henüz bakir kaldığı söylenebilir. Uygulamalı İngilizce ve Çeviri Programı öğrencileri açısından ise durum sevindirici görünmektedir; çünkü sosyal medya kapsamında mayalanmayı bekleyen, büyük bir ilgi potansiyeline sahip kitle ile karşı karşıya bulunmaktadır.

Tablo 12: Yabancı Dilde Sosyal Medyadan Kurum, Kuruluş, Kişi Takibi

Ankete katılan kişilere yabancı dilde sosyal medyada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişileri takip edip etmedikleri sorulmuştur. 130 katılımcının %87,7'sini oluşturan 114 kişi evet, %12,3'ünü oluşturan 16 kişi hayır yanıtını vermiştir.

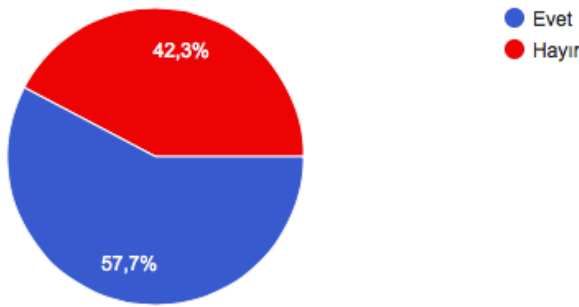
Tablo 13: Sosyal Medya İçeriklerine Yabancı Dilde Yorum Yapma

Ankete katılan öğrencilere sosyal medya içeriklerine yabancı dilde yorum yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Bu sayede öğrencilerin öğrendikleri ya da bildikleri yabancı dil aracılığı ile iletişim kurma durumları ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. Katılımcıların %50'si bu soruya evet yanıtı verirken diğer %50'si hayır yanıtı vermiştir.

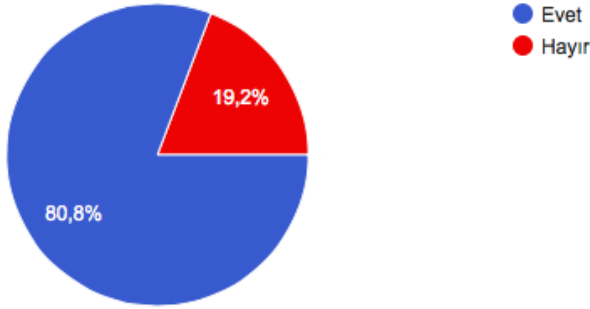
Tablo 14: Sosyal Ağlar Aracılığı İle Yabancı Uyruklu Arkadaşlarınızla Yazılı Ve/Veya Görsel-İşitsel İletişim

Ankete katılan öğrencilere sosyal ağlar aracılığı ile yabancı uyruklu arkadaşlarınızla yazılı ve/veya görsel işitsel iletişim kurup kurmadıkları sorulmuştur. Bu soruya verilecek yanıtlarla bir önceki soru ile paralel doğrultuda ilişki kurularak, katılımcıların öğrendikleri ya da bildikleri yabancı dil aracılığı ile iletişim kurma durumları ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. Soruya öğrencilerin %57,7'sini oluşturan 75 kişi evet yanıtı verirken, %42,3'ünü oluşturan 55 kişi hayır yanıtı vermiştir.

12, 13 ve 14. soruların cevaplarından anlaşıldığı üzere, öğrencilerin sosyal medya vasıtasıyla dış dünya ile iletişime geçtiği anlaşılmaktadır. 12. soruda takip etmeye bakıldığında %87,7 gibi yüksek bir oranın olduğu görülürken, 13 ve 14. sorulardaki daha aktif denilebilecek bir iletişim biçiminin sorulması üzerine bu oranın %50 seviyelerine gerilediği görülmüştür. Ancak her iki halde de öğrencilerin yabancı dil becerilerini geliştirme imkânı elde ettiği söylenebilir. Yarısından biraz fazlasının ise daha aktif bir biçimde sosyal medyada faal olup yabancı dillerine katkı elde ettikleri düşünülebilir.

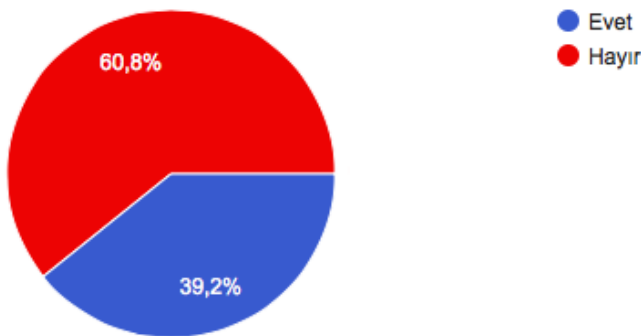
Tablo 15: Sosyal Medya Ağlarını Herhangi Bir Yabancı Ülkede Yaşanan Güncel Olaylar (Sanat, Spor, Siyaset, Eğitim vb.) Hakkında Bilgi Sahibi Olmak İçin Kullanma

Ankete katılan öğrencilere Sosyal medya ağlarını herhangi bir yabancı ülkede yaşanan güncel olaylar (sanat, spor, siyaset, eğitim vb.) hakkında bilgi sahibi olmak için kullanıp kullanmadıkları sorulmuştur. Bu soruya katılımcıların %80,8'ini oluşturan 105 kişi evet yanıtını verirken, %19,2'sini oluşturan 25 kişi hayır yanıtı vermiştir.

Bu sorunun cevabı öğrencilerin yurtdışı dünya ile iletişimlerinin büyük oranda sosyal medya araçları ile gerçekleştirdiği görülmektedir. Bu da ileride yurtdışı ile ilintili konularda çalışmayı amaçlayan öğrencilerin profesyonel iş yaşamlarına yönelik gelişimleri konusunda derslerin dışında hali hazırda etkin bir kanalının olduğunu göstermektedir. 9. soruya göz atıldığında 15. sorunun yanıtlarıyla örtüştüğü/doğruladığı görülmektedir. Yukarıda da ifade edildiği üzere eğitim müfredatının da bu kanalı daha etkin bir şekilde kullanması doğru sonuçlar ortaya koyabileceği söylenebilir.

Tablo 16: İnternet Üzerinden Uluslararası Alışveriş Yapma Durumu

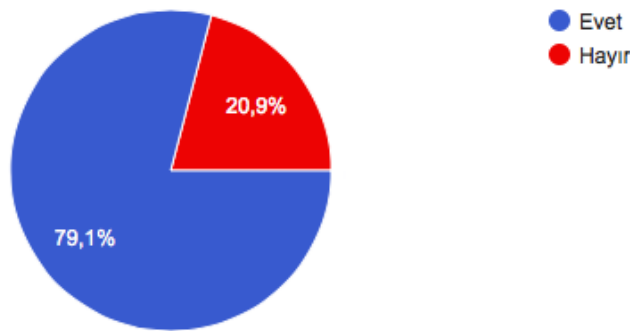

Ankete katılan öğrencilere internet üzerinden uluslararası web sitelerinden alışveriş yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Bu soruya verilecek yanıtlar doğrultusunda, katılımcıların öğrendikleri ya da bildikleri yabancı dil aracılığı ile iletişim kurma ve aktif bir şekilde bu dili (dilleri) kullanarak günlük hayatlarını kolaylaştırma ve ilerideki profesyonel iş yaşantılarına dönük de pratik bilgiler elde etme durumlarıyla ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. Katılımcı öğrencilerin %39,2'si (51kişi) bu soruyu evet olarak yanıtlarken, %60,8'i (79 kişi) hayır olarak yanıtlamıştır.

İnternet üzerinden uluslararası alışveriş yapma durumları hakkında sorulan yukarıda belirtilen soru ile bağlantılı bir şekilde, katılımcılardan kullandıkları uluslararası alışveriş sitelerinin isimlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu soruya evet olarak yanıt veren 51 kişi, en çok tercih ettikleri ve kullandıkları uluslararası web sitelerinin “aliexpress.com⁵, alibaba.com⁶, amazon.com⁷, ebay⁸” olduğunu belirtmişlerdir.

Katılımcı öğrencilerin bu tür web sitelerinden alışveriş yapabiliyor olmaları, aldıkları dil (çeviri) eğitimi aracılığıyla, web sitelerinin kendilerine özgü formlarında yer alan, kişisel bilgiler, üyelikler, alışveriş terimleri, ürün kategorileri ile ilişkili terim ve kelimeleri anlayarak işlemlerini gerçekleştirebildiklerini ve dış dünya ile alışveriş yoluyla iletişime geçebildiklerini göstermektedir. Bu durum gelecekte öğrencilerin mesleki yaşantılarında risk alma, yabancı mecralarda kendine güven duyma gibi bir bilince sahip olduklarını göstermektedir. Diğer yandan alışveriş oranlarının haberleşme, eğlenme gibi oranlara nispetle oldukça düşük olması, öğrencilerin alışveriş yapacak ekonomik güce sahip olmamalarıyla da ilintili olduğu düşünülebilir. Buna rağmen %60 dolaylarında bir rakama ulaşmanın oldukça memnun edici bir sonuç olduğu söylenebilir.

Tablo 17: Sosyal Medyanın Farklı Kültürlerden Kişilerle İletişime Geçme Becerilerini Geliştirmesi

Ankete katılan öğrencilere sosyal medyanın farklı kültürlerden kişilerle iletişime geçme becerilerini geliştirdiğini düşünüp düşünmedikleri sorulmuştur. Bu soruya katılımcıların

⁵ <https://tr.aliexpress.com>

⁶ <http://www.alibaba.com>

⁷ <https://www.amazon.com>

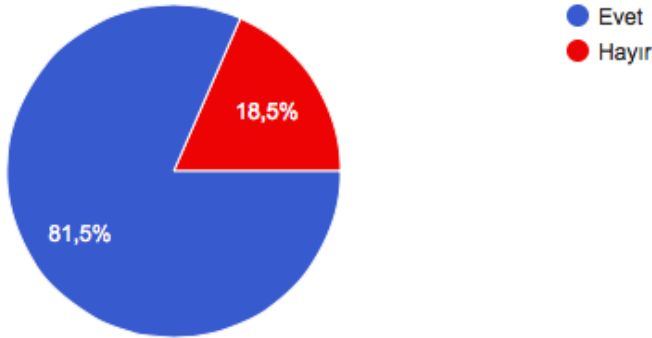
⁸ <http://www.ebay.ie>

%79,1'i (103 kişi) evet yanıtı verirken, %20,9'u (27 kişi) hayır yanıtı vermiştir. Verilen yanıtlar doğrultusunda, ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun sosyal medya araçlarını kullanarak farklı kültürlerden ve dillerden kişilerle iletişime geçtikleri görülmektedir.

Bu soru, öğrencilere tablo 12, 13 ve 14 yöneltilen, “Yabancı dilde sosyal medyadan kurum, kuruluş, kişi takibi”, “Sosyal ağlar aracılığı ile yabancı uyruklu arkadaşlarınızla yazılı ve/veya görsel-işitsel iletişim kurma durumları”, “Sosyal medya içeriklerine yabancı dilde yorum yapma durumları” soruları ile orantılı bir şekilde katılımcılara sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar ışığında, öğrencilerin sosyal medyanın farklı kültürlerden kişilerle iletişime geçme becerilerini geliştirdiğine inandıkları ve bunu tecrübe ettikleri görülebilmektedir. Bu bakımdan sosyal medya araçlarının Uygulamalı İngilizce ve Çeviri Programı açısından da önemli bir yere sahip olmasının gerekliliği anlaşılmaktadır.

Tablo 18: Sosyal Medyanın Farklı Kültürler ya da Toplumlar Hakkında Önyargılarınızı Kırmaya Yardımcı Olması

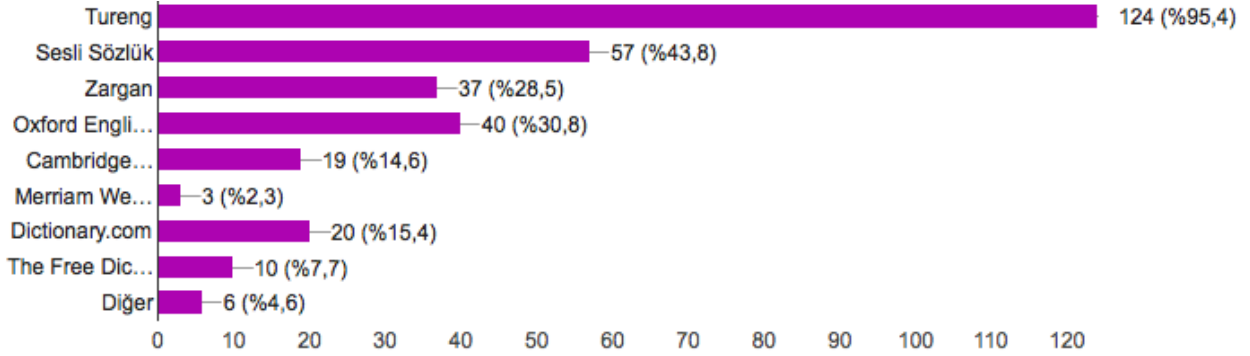
Ankete katılan öğrencilere sosyal medyanın farklı kültürler ya da toplumlar hakkında önyargılarınızı kırmaya yardımcı olduğunu düşünüp düşünmedikleri sorulmuştur. Katılımcı öğrencilerin %81,5'i (106 kişi) bu soruya evet yanıtı verirken, %18,5'i (26 kişi) hayır yanıtını vermiştir.

Bu soruya verilen yanıtlar doğrultusunda, öğrencilerin diğer toplumlar, kültürler hakkında ne kadar bilgi sahibi, araştırmacı oldukları ve bu bağlantıda edindikleri bilgilerle hiç tanımadıkları bir toplum, kültür hakkındaki (olumlu ve/veya olumsuz) ön yargılı tutumlarını değiştirip değiştirmediklerini öğrenmek mümkün olabilir. Önyargılarla nötr yerine daha ziyade negatif bir anlam yüklenmektedir. Dolayısıyla önyargılı olunun bir başka kültürün fertleriyle münasebet kurma girişimleri, önyargıların (negatif düşüncelerin) bertaraf edildiği bir kültürün fertleriyle münasebet kurma noktasında çok daha kolay ve çok daha verimli olacaktır. Tarafların bir birine karşı daha toleranslı, daha sonuç odaklı olacağı varsayılabilir. Böyle bir ön hazırlığın/deneyimin henüz öğrencinin akademik eğitim sürecinde olduğu bir safhada yaşıyor olması, onun daha sonra profesyonel iş yaşamına olgunlaşarak iştirak edeceği anlamına gelebilir.

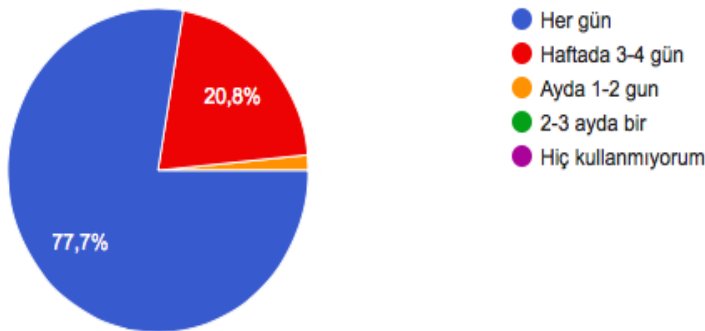
Anketin üçüncü kısmındaki sorular ise öğrencilerin dijital sözlük ve dijital çeviri araçları hakkındaki bilinçleri, bu araçları kullanım sıklıkları ve yabancı dillerini geliştirmeye yönelik hangi uygulama(ları) kullandıkları hakkında sorulan soruları içermektedir.

Tablo 19: Kullanılan Dijital Sözlükler

Ankete katılan öğrencilere ödev ve araştırmalarını yaparken, sosyal medyada uluslararası iletişim halindeyken, uluslararası haberleri takip ederken ve diğer durumlarda hangi dijital sözlükleri kullandıkları sorulmuştur. Katılımcılara seçmeli bir şekilde dijital sözlük isimleri verilmiş, belirtilenler dışında kullandıkları başka sözlükler varsa onların da isimlerini yazmaları istenmiştir. Bu sayede öğrencilerin dijital sözlükler hakkında ne kadar bilgi sahibi oldukları ve en çok hangi sözlükleri kullanmayı tercih ettikleri belirlenmesi amaçlanmıştır. Katılımcıların %95,4'ü (124 kişi) Tureng, %43,8'i (57 kişi) Sesli Sözlük, %30,8'i (40 kişi) Oxford English Dictionary, %28,5 (37 kişi) Zargan, %15,4'ü (20 kişi) Dictionary.com, %14,6'sı (Cambridge Dictionary of American English, %7,7'si (10 kişi) The Free Dictionary, %4,6'sı (6 kişi) diğer sözlükleri, %2,3'ü (3 kişi) Merriam Webster kullandığını belirtmiştir.

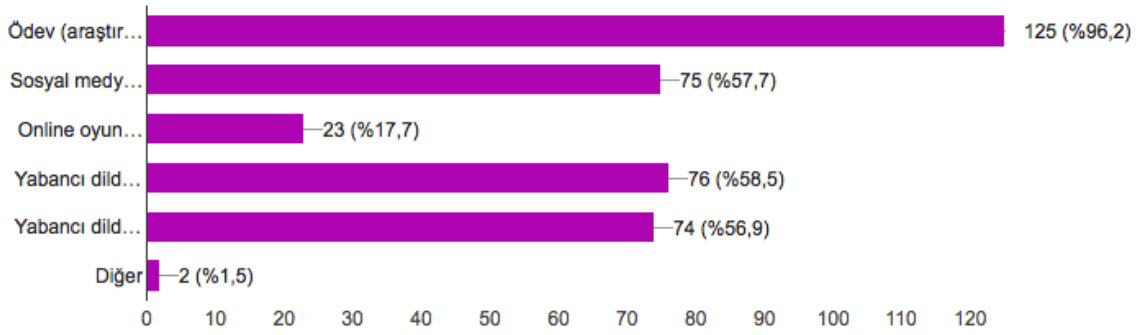
Tablo 20: Dijital Sözlük Kullanım Sıklığı

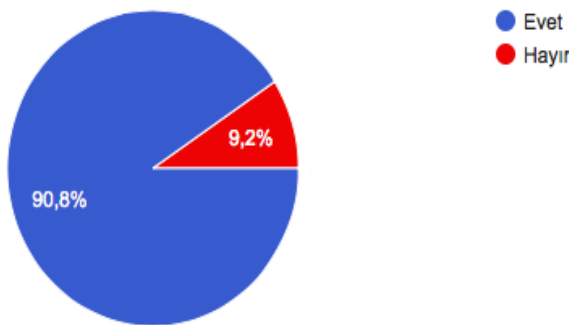
Ankete katılan öğrencilere bir önceki soru ile doğru orantılı olarak, hangi sıklıkla dijital sözlükleri kullandıkları sorulmuştur. Katılımcılara çoktan seçmeli bir şekilde kullanım sıklıkları sunulmuştur. Öğrencilerin %77,7'si (101 kişi) her gün, %20,8'i (27 kişi) haftada 3-4 gün, %1,5'i (2 kişi) ayda 1-2

gün yanıtlarını vermiştir. 2-3 ayda bir ve hiç kullanmıyorum seçenekleri hiçbir katılımcı tarafından tercih edilmemiştir. Dijital sözlüklerinin bu denli sık kullanılması yine ikinci bölümdeki 12. 13 ve 14. sorular kapsamında sosyal medya araçlarıyla yurtdışıyla aktif ve pasif iletişimin gerçekleştiğini doğrulamaktadır. Aşağıdaki soruda da görüleceği üzere ödev dışında en çok sosyal medya kullanırken, yabancı dilde film izlerken gibi amaçlar bu sonucu pekiştirmektedir. Diğer taraftan ödev gibi araştırma konularında da en çok tercih edilen araç olarak dijital sözlüklerin yer alması, eğitim kapsamında öğrencilerin dijital sözlüklerle haşır neşir olmasını zorunlu kılmakta olduğu ve bağlamda da müfredatın doğru bir içeriğe sahip olduğu kanaatini doğrulamaktadır.

Tablo 21: Dijital Sözlükleri Kullanım Amaçları

Ankete katılan öğrencilere birden fazla seçeneği işaretleyebilecekleri şekilde, dijital sözlükleri kullanım amaçları sorulmuştur. Belirtilenler dışında başka bir amaçla kullanıyorlarsa bunu da diğer seçeneği ile belirtmeleri istenmiştir. Katılımcıların %96,2'sinin (125 kişi) ödev (araştırma) yaparken, %58,5'inin (76 kişi) yabancı dilde film izlerken, %57,7'sinin (75 kişi) sosyal medya kanallarını ve forumları okurken, %56,9'unun (74 kişi) yabancı dilde müzik dinlerken ve %17,7'sinin (23 kişi) çevrimiçi bilgisayar oyunları oynarken ve %1,5'inin (2 kişi) ise diğer seçeneklerini seçtikleri görülmektedir.

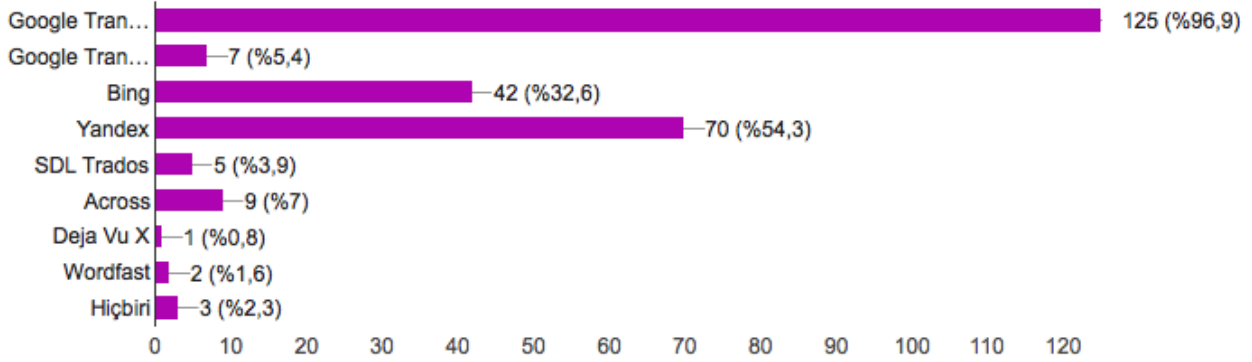
Tablo 22: Bilgisayar-İnternet Destekli Dijital Çeviri Araçlarının Kullanımı

Ankete katılan öğrencilere bilgisayar-internet destekli dijital çeviri araçlarını kullanıp kullanmadıkları sorulmuştur. Bu soruya verilecek yanıtlar doğrultusunda öğrencilerin dijital çeviri araçları hakkında

bilinçli olup olmadıklarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Katılımcıların %90,8'i (118 kişi) evet yanıtı verirken, %9,2'si (12 kişi) hayır yanıtı vermiştir.

Tablo 23: Dijital Çeviri Araçlarını Tanıma Ve Kullanma Bilinci

Ankete katılan öğrencilere birden fazla seçeneği seçebilecekleri şekilde belirtilen dijital çeviri araçlarından hangisi ya da hangilerini tanıdıkları ya da aktif olarak kullandıkları sorulmuştur. Bu soruya verilen yanıtlar şu şekildedir: %96,6 (125 kişi) Google Translate, %54,3 (70 kişi) Yandex, %32,6 (42 kişi) Bing, %7 (9 kişi) Across, %5,4 (7 kişi) Google Translator Toolkit, %3,9 (5 kişi) SDL Trados, %1,6 (2 kişi) Wordfast, %0,8 (1 kişi) Deja Vu X, %2,3 (3 kişi) hiçbiri. Ankete katılan öğrencilerin en çok Google Translate uygulaması hakkında bilgi sahibi oldukları ve/veya bu uygulamayı daha sık kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 23 ve 24'de bağlantılı olarak katılımcılara bilgisayar destekli çeviri araçlarını kullanıp kullanmadıkları ve seçmeli şekilde sunulan dijital çeviri araçlarını kullanıp kullanmadıkları ve/veya en azından bu araçları tanıyıp tanımadıkları sorulmuştur. Tablo 23'de verilen cevaplar ışığında öğrencilerin %90,8'inin bilgisayar destekli çeviri araçlarını kullandıkları, Tablo 24'te verilen cevaplar doğrultusunda ise belirtilen dijital çeviri araçlarından çevrimiçi olarak kullanılan *Google Translate* ve daha sonra da *Yandex* çeviri uygulamalarını kullandıkları görülmektedir. Ancak belirtilen diğer dijital çeviri araçlarının birçoğu hakkında oldukça düşük yanıtlar geldiği görülmektedir. Bunun altında yatan sebebin ise diğer dijital araçların birçoğunun ücretli olması, kuruluma ihtiyaç duyulması ve kullanmaya başlamadan evvel belirli bir düzeyde eğitimle öğrenilmesinin gerekliliği gibi zorluklarının olduğu söylenebilir. Google Translate ya da Yandex gibi dijital sözlüklerin ise her yerden çevrimiçi, kurulumuz, sonuç alıcı ve ücretsiz olmasının avantaj sağlamaktadır.

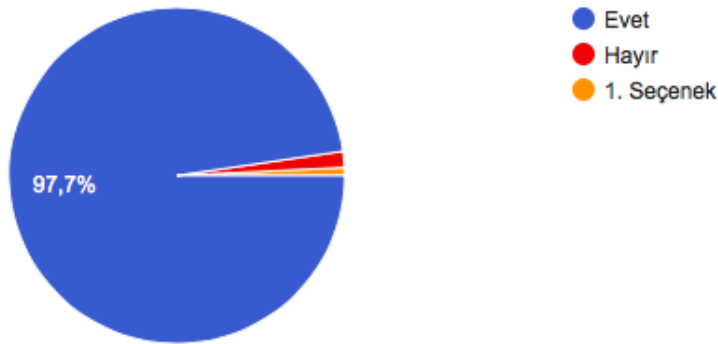
Bu bağlamda, Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik Programı öğrencilerinin müfredatlarına (öğretim planlarına) dijital sözlük ve bilgisayar-internet destekli dijital çeviri araçlarının kullanımını konu alan ve bu araçlar hakkında mevcut bilinçlerini arttırabilecek derslerin eklenmesinin çeviri eğitimi alan kişiler için faydalı olabileceği görülmektedir.

Ankete katılan öğrencilere, kısa cevaplı şekilde açıklamaları için yorum yaparak cevap verecekleri şekilde yöneltilen “Cep telefonu, bilgisayar, tablet vb. dijital aygıt ya da yazılımlarınızı hangi dil seçeneğinde kullanıyorsunuz? Nedenini kısaca açıklayınız” sorusuna öğrenciler iki farklı cevap vermişlerdir. Ankete katılan 130 öğrenciden 81’i bu soruya “Türkçe kullanıyorum” yanıtını verirken 49 kişi “İngilizce kullanıyorum” yanıtı vermiştir. Neden kullandıkları dili tercih ettiklerini açıklarken, Türkçe kullanan kişiler, ana dillerinde kendilerini daha rahat hissettiklerini, cihazların menülerindeki programlara daha kolay ve daha hızlı şekilde ulaşabildiklerini belirtmişlerdir. Bu soruya “Türkçe kullanıyorum” yanıtını veren öğrencilerin bir kısmı kısa süreli de olsa cihazlarını İngilizce kullandıklarını ancak karşlarına çıkan farklı (bilmedikleri) kelime ve yapılardan dolayı hızlı hareket edemediklerini ve bu yüzden de ulaşmak istedikleri bilgiye erişim hızlarının düştüğünü belirtmişlerdir.

Bu soruya “İngilizce kullanıyorum” yanıtı veren kişilerse, cihazlarını İngilizce kullanmaya başladıkları ilk zamanlarda kelime bilgisinden dolayı zorluk çekmelerine rağmen, yabancı dilde kullanmaktan vazgeçemediklerini belirtmektedirler. Nedenlerini ise şu şekilde sıralıyorlar: Gündelik kelimelerle de olsa, İngilizce kelime bilgilerini güncel tutuyor ve bu sayede gün içerisinde cihazlarını her kullandıklarında dil pratiği yapmış oluyorlar. Sadece cihazların menüleri ile sınırlı olsa da teknik kelime ve kullanımları öğrenip, bu yapılara aşinalık kazanıyorlar. Öğrencilerin 3’de 1’inden biraz daha fazlasının bu zorluklara katlanıp, yabancı dillerini geliştirme motivasyonu ile teknik aygıtlarını yabancı dilde kullanıyor olması, yabancı dil öğrenimi konusundaki kararlılıklarını gösterdiği söylenebilir. Alınan cevaplardan hareketle bu göstergenin kendi başına yabancı dil öğrenme motivasyonu olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Tablo 24: Cep Telefonu, Bilgisayar ya da Tabletinizde İndirilebilen Sözlük İşlevleri Olan Uygulamalardan Yararlanma Durumu

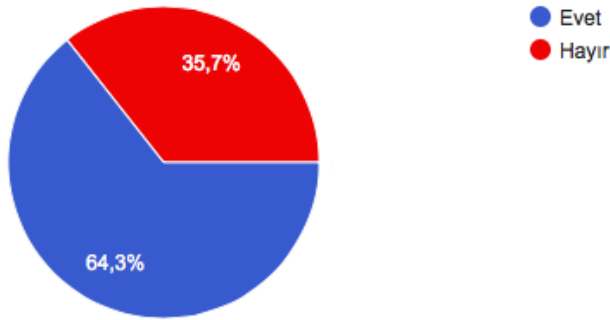
Ankete katılan öğrencilere aktif bir şekilde cep telefonu, bilgisayar ya da tabletlerinde indirilebilen sözlük işlevleri olan uygulamalardan yararlanıp yararlanmadıkları sorulmuştur. Katılımcıların %97,7’si (127 kişi) bu soruya evet yanıtı verirken, sadece %2,3’ü (3 kişi) hayır yanıtı vermiştir.

Ankete katılan öğrencilere, kısa cevaplı şekilde açıklamaları için yorum yaparak cevap verecekleri şekilde “Cep telefonu, bilgisayar ya da tabletinizde kullandığımız indirilebilen sözlük uygulamaları

hangileridir?” sorusu yöneltilmiş ve birden fazla seçenekle yanıt verebilecekleri belirtilmiştir. Ankete katılan 130 öğrenci bu soruyu yanıtlamıştır. 123 kişi *Tureng* sözlük uygulamasını, 19 kişi *Google Translate* uygulamasını, 15 kişi *Aa İngilizce- Türkçe Sözlük* uygulamasını ve 10 kişi de *Sesli Sözlük* uygulamasını kullandığını belirtmiştir. Bu tercihlerin ise öğrencilerin birinci yabancı dillerinin İngilizce olması hasebiyle İngilizce yabancı diline odaklı cevaplar olduğunu söylemek gerekir. Oysa bölümün müfredatında verilen dersler kapsamında Almanca gibi yabancı dil dersi bulunmasına rağmen birinci yabancı dilin odağa alındığı, bunun öncelendiği, akla bunun öncelikli olarak geldiği görülmektedir.

Tablo 25: Cep Telefonlarına İndirilebilen Ve Yabancı Dilinizi Geliştirmeye Yönelik Programları Kullanma Durumu

Ankete katılan öğrencilere “Yabancı dilinizi geliştirmeye yönelik kullandığınız programların isimleri (İngilizce kelime, gramer alıştırmaları, film replikleri vb.) ve bu programların içerikleri nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya birden fazla seçenekle cevap verebilecekleri belirtilmiştir. Soruyu sadece 74 kişi yanıtlamıştır.

Katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda, temel İngilizce kavramları, kelime ve cümle yapılarını geliştirmeye ve yapılan yanlışları görüp düzeltmeye yönelik alıştırmaya yönelik programı olan, çevrimiçi kullanılan *Duolingo*⁹ programını sıklıkla tercih ettikleri görülmektedir. Diğer bir yandan, *Voscreen*¹⁰, *English Central*¹¹ isimli programları cep telefonlarına indirerek kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu programların ortak özelliği ise yabancı dizi, film ve şov, belgesel, çizgi film programlarından alınan replikler, kısa süreli (cümle) konuşmalar içermesi ve bunları (İngilizce dilbilgisi ve izleme-dinleme) alıştırmalarla eğlenceli bir şekilde kullanıcılara sunmasıdır.

⁹ <https://www.duolingo.com>

¹⁰ <https://www.voscreen.com>

¹¹ <https://tr.englishcentral.com/videos>

Yine günlük yabancı dil konuşmalarını, dil kalıplarını öğrenmek ve uygulayabilmek için katılımcıların büyük çoğunluğu *Dizibox*¹², *Netflix*¹³, *Dizimag*¹⁴ gibi program ve kanallar aracılığı ile yabancı dizileri takip ettiklerini, çoğu zaman bu programları İngilizce altyazılı izlediklerini bu sayede de duydukları söz ve yapıların görsel olarak da karşılarında olduğunda yanlış anlamaları engelleyebildiğini ve hangi kelimelerin nasıl telaffuz edildiğine yardımcı olduklarını belirtiyorlar.

Katılımcıların bir kısmı TED Talks¹⁵ programını hem çevrimiçi olarak takip ettiklerini hem de bilgisayar ve cep telefonlarına indirilebilir sürümlerini kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu program içerisinde bulunan ve her geçen gün bir yenisini eklenen çok sayıda yabancı dilde konuşmayı kendi ilgi alanları doğrultusunda tercih ederek izlediklerini, konuşmaları izlerken aynı zamanda farklı birçok dilde alt yazı kullanabildiklerini, konuşma metninin tamamını yazılı doküman şeklinde alabildiklerini ve bu sayede hem dinleme hem okuma pratiği yapabildiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca bu programa yüklenen videolar sayesinde farklı birçok dilden ve kültürden düşünce ve görüşleri takip etmenin kendilerini geliştirmek adına faydalı olabileceğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

Bir grup öğrenci yabancı dillerini geliştirmek için Youtube¹⁶ kanallarından İngilizce dilbilgisi, dinleme, yazma alıştırmalarını, ders anlatımlarını takip ettiklerini belirtirken, bu öğrencileri de içinde barındıran bir kısım öğrenci bu kanallar aracılığı ile yabancı dilde film ve programları izlediklerini, yabancı dilde şarkı dinlediklerini ve şarkı sözlerini daha iyi anlayabilmek için alt yazılı klipleri takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Öte yandan dünya gündemini ve diğer ülkelerde yaşanan sosyal, sanatsal, siyasi gelişmeleri spor faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olmak için yabancı haber kanallarını takip ettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcı öğrencilerin içinde bir grup ise Facebook ve Twitter gibi sosyal paylaşım sitelerinde yayınlanan İngilizce caps ve karikatürleri takip ederek yabancı topluma ait kültürel ve dil özelliklerini öğrenerek yakından takip etme imkânı bulduklarını belirtmiştir.

Son olarak ankete katılan 130 kişiden 23'ü yabancı dil öğrenmek ve öğrendikleri dili aktif bir şekilde sanal ve/veya gerçek ortamlarda kullanabilmek için yabancı dilde çeşitli bilgisayar oyunları oynadıklarını belirtmişlerdir. Bu oyunları oynarken, oyunların içeriği doğrultusunda teknik kelime ve bilgileri öğrendiklerini, oyunlar içerisinde var olan iletişim programları aracılığı ile sözlü ya da yazılı olarak yabancı kişi ya da kişilerle iletişime geçtiklerini ve bu sayede de öğrendikleri kelime bilgilerini aktif bir şekilde kullandıklarını belirtmektedirler.

SONUÇ

Araştırmanın cevapları bir çırpıda göz önünde bulundurulduğunda sosyal medya ve dijital çeviri araçlarının örneklem grubunun hali hazırda yoğun bir biçimde kullandıkları araçlar olduğu anlaşılmaktadır. Bu araçlar vasıtasıyla da dil/kültür ve dijital aygıt kullanma becerilerini geliştirdikleri

¹² <http://www.dizibox1.com>

¹³ <https://www.netflix.com/tr/>

¹⁴ <http://dizimag1.co>

¹⁵ <https://www.ted.com>

¹⁶ <https://www.youtube.com>

anlaşılmaktadır. Bunun da ötesinde dış dünya ile irtibat kurma kanalından birinin sosyal medya ağları olduğu, bunların ise gelecekteki profesyonel iş yaşamlarına dönük kendilerine beceri kazandırdığı sonucuna varılmış ve tüm bu araçların Uygulamalı İngilizce ve Çeviri Programının müfredatı kapsamında eğitim malzemesi haline getirilmesi gerekliliği tespit edilmiştir. Her ne kadar öğrencilerin yükseköğrenimden önceki dil becerileri mezun oldukları orta öğrenimdeki okul ve program bakımından asgari derecede olsa da Uygulamalı İngilizce ve Çeviri Programının hazırlık sınıflarının öğrencileri yabancı dil konusunda belirli bir düzeye getirebildiği ve bununla da sosyal medya araçları kullanarak dış dünyayla iletişime geçmenin gerçekleştirildiği sonucuna varılmaktadır. Önemli olan bundan sonraki müfredatın da bu kapsamda değerlendirilmeye alınarak, ilgili değişikliklerin yapıp, öğrencinin hali hazırda zamanının önemli bir kısmını gönüllü olarak harcadığı ve bu konuda belirli bir bilince sahip olduğu sosyal medya araçlarını programın eğitim malzemesi haline getirmek olacaktır.

KAYNAKÇA

- Demir, M. ve Kalsın, B. “Yabancı Dil Öğrenmede Bilgisayar Oyunları ile İletişimsel Akıcılığın Gelişmesi”, İzmir Üniversitesi, 2.Dil ve İletişim Sempozyumu, 17-19 Haziran 2013, İzmir.
- Solmaz, B. ve diğerleri, “İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Uygulama”, DergiPark Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi Cilt 7-Sayı 4, sayfa-23-32, 2013.
- Toğay, A. ve diğerleri, “Eğitim Sürecilerinde Sosyal Ağların Kullanımı: Bir MYO Deneyimi”, Akademik Bilişim 2013- XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri (23-25 Ocak 2013), Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

İNTERNET KAYNAKLARI

<https://ttkb.meb.gov.tr> (erişim tarihi:16.01.2017)

<http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2016/LYS/TERCIH/OSYSKONTKILAVUZU29072016.pdf>
(erişim tarihi:10.12.2016)

http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2017/OSYS/KILAVUZ_04012017.pdf
(erişimtarihi:15.01.2017)

<https://pdfs.semanticscholar.org/9d72/fa2cc0f7cb9dfd6d8437fcacc9e80beaff44.pdf>

(erişim tarihi:02.02.17)

<https://eric.ed.gov/?id=EJ1035665> (erişim tarihi:02.02.17)

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0346251X07000292> (erişim tarihi:02.02.17)

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 60 Mart - Nisan 2017

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

https://www.researchgate.net/profile/Rdouan_Faizi/publication/272998591_Social_Media_An_Optimal_Virtual_Environment_for_Learning_Foreign_Languages/links/5598ac6e08ae21086d23729d.pdf
(erişim tarihi:02.02.17)

http://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/32978582/MLJ_Late_Proofs.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1485902830&Signature=BVd7peKmy3qNUcq5mvJ7ZV%2FKX4I%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3Dtitle_Second_Language_Use_Socialization.pdf (erişim tarihi:02.02.17)